

politiikka

Julkaisija Valtiotieteellinen Yhdistys ry
Utgivare Statsvetenskapliga Föreningen rf

JOENSUUN
KORKEAKOULUN KIRJASTO

09-11-1979

PILVIÄ JYVÄSKYLÄN TAIVAALLA

Voivatko ensi vuonna Jyväskylässä opintansa aloittavat enää lukea valtio-opia jatkotutkintoasteella? Helsingin Sanomien mielipidepalsta myöten on viime aikoina yhä äänekkäämmin kysytty: miten käy valtio-opin Jyväskylän yliopistossa? Merkitseekö tutkinnonuudistuksen voimaantuminen vuoden 1980 syksystä alkaen, ettei valtio-oppia voi opiskella nykyistä cum laude-tasoa pidemmälle?

Yhteiskuntatieteellisiä perustutkintoja koskevasta asetuseronnuksesta ei Jyväskylän osalta löydy valtio-opista minkäänlaista mainintaa. Aine ei esiinny ehdotettujen koulutusohjelmien joukossa. Tämä on ymmärrettävää, sillä valtio-opin edustajat eivät tieteenalansa erityiseen luonteeseen ja kokemuksiin mukanaolosta »yhteiskuntasuunnittelun koulutusohjelman» vuodesta 1975 lähtien vedoten ole halunneet tällaista järjestelyä; miksi järjestää opinnot kaavamaisesti »putkitettuina» kun joustavampiakin mahdollisuuksia on tarjolla. Niinpä valtio-oppi sopisi varsinkin ns. koulutusohjelmiin kuulumattomaksi ja toisaalta niissä muita aineita korvaavaksi tieteenalaksi, jollaisia ovat asetuseronnoksen mukaan filosofia ja kansantaloustiede.

Jyväskylän yliopistoon perustettiin jo vuonna 1960 yhteiskuntatieteen apulaisprofessori historianopetuksen tukiaineek-

si. Yhteiskuntatieteen virkojen hoitajina on koko ajan ollut valtio-opin tutkijoita. Valtio-opin alempia arvosanoja on voitu suorittaa vuodesta 1967 alusta lukien, laudatur-arvosanoja syyslukukaudesta 1968 lähtien. Ensimmäiset valtio-opin pääaineopiskelijat on valittu tiedekuntaan syksyllä 1969. Valtio-opin apulaisprofessorin virka on perustettu 1.9.1972 lukien. Aluksi valtio-opin laudatur-opetus hoidettiin jonkun (muussa yliopistossa toimivan) valtio-opin professorin valvonnassa. Vuoden 1975 alusta alkaen on tiedekunnan päätöksellä valtio-opin apulaisprofessori vastannut myös laudatur-opetuksesta, ja samasta ajankohdasta lähtien on järjestetty mahdollisuudet tieteelliseen jatko-opetukseen.

Tällä hetkellä valtio-opin laitoksessa on siis kaksi apulaisprofessoria sekä lisäksi kaksi yhteiskuntatieteen assistenttia, valtio-opin päätoiminen tuntiopettaja sekä kaksi professorin pätevyys omaavaa valtio-opin dosenttia (lisäksi kaksi dosenttihakemusta on vireillä). Valtio-opin professorin perustaminen on ollut vireillä jo 1960-luvulta lähtien.

Syyskuuhun 1979 mennessä on valmistunut 81 valtio-opin gradututkimusta. Viime vuosina kiinnostus valtio-opin opiskeluun pää- tai sivuaineena on kasvanut: esimerkiksi syksyllä 1979 aloittavassa lau-

datur-seminaarissa on parikymmentä osanottajaa, ja laitoksessa tekeillä olevan tutkimuksen mukaan opiskelijamäärä opettajaa kohden on (valtio-oppi ja yhteiskuntatiede yhteen laskien) ollut suurimpia ellei suurin tiedekunnassa. Vuoteen 1986 mennessä valmistuville valtio-opin pääaineopiskelijoille on joka tapauksessa taattu jatkokoulutuskelpoisuus, ja heitä varten on lisensiaattiopetusta laitoksella joka tapauksessa järjestettävä.

Sivistyspoliittisen ministerivaliokunnan asiantuntijatyöryhmän ns. Borgin työryhmän marraskuussa 1978 julkistaman muistion mukaan pienten aineiden asema olisi tutkinnonuudistuksessa turvattava erityisjärjestelyin. Niinpä asetuksen 16 § kirjoitettiin sellaiseen muotoon, että se tämän myös käytännössä mahdollistaa, vaikkapa nykyisen arvosanajärjestelmän mukaisesti. Jatkokoulutuksen tulisi olla mahdollinen myös näissä aineissa. Tämän vuoden toukokuussa julkistetun yhteiskuntatieteellisen alan tutkinnonuudistuksen yhteistyöelimen mukaan koulutusohjelmiin kuulumattoman tieteenalan on jatkokoulutuskelpoisuuden saavuttamiseksi katsottu vaativan professoritason opetusta. »Nämä tieteenalat voidaan ottaa asetukseen kun korkeakoulussa on alan jatkokoulutuskelpoisuuden saavuttamiseksi tarvittavat opettajavoimat».

Tämän ns. kakkosasetustyöryhmän muistiossa todetaan kuitenkin: »Työryhmän

tarkoituksena on, että opetusta näillä tieteenaloilla edelleen jatketaan jatko-opintoja ja sivuaineopintoja varten.» Ratkaisevaa ei ole itse asiassa vielä mukanaoloasetuksessa vaan tiedekunnan tutkintosäännön sisältö. Muistiossa sanotaan vielä, että »Tämän lisäksi tulee jatko-opiskelu-oikeus voida saavuttaa myös muilla tieteenaloilla sen mukaan kuin tutkintosäännössä määrätään». Siis laudatur-tasoisien opetuksen antaminen ei sittenkään liene vaarassa, mutta pääaineasema ja jatkokoulutuskelpoisuus jäävät riippuvaisiksi tiedekunnasta itsestään.

Valtio-opin aseman turvaamiseksi varmin tae on tietysti professorin saaminen aineeseen. Mutta tähänastisen odotuksen perusteella alkaa epäillä sitä, että professorin odottaminen muistuttaa Godot'n odottamista Beckettin näytelmässä.

Riippumatta professuurin toteutumisesta on joka tapauksessa huolehdittava tiedekunnan tutkintosäännössä siitä, että valtio-opin tieteenalaohjelmaan valitaan pääaineopiskelijoita ja heidän jatkokoulutuskelpoisuutensa turvataan. Tätä edellyttävät jo nykyisten opiskelijain oikeusturvapäkökohdat samoin kuin yliopistojen keskinäinen tasa-arvo monipuolisten yhteiskuntatieteellisten opintojen mahdollistajana. Olisi todella vakava tahra Jyväskylän yliopiston maineelle, jos asiaa ei kyettäisi valtio-opin opiskelijoita ja tieteenalaa tyydyttävällä tavalla hoitamaan.